

Bevarandeplan för Natura 2000-område MÖLLEGÅRDEN

SE 0420157

pSCI beslutat av Regeringen januari 1997

SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12

Bevarandeplan kungjord av Länsstyrelsen i Skåne län 2005-12-16.

Kommun: Kristianstad
Läge: Strax söder om Maglehem
Markägare: Naturvårdsverket
Areal: 25,1 hektar

Möllegården är förutom ett Natura 2000-område också;

- På förslag att ingå i utvidgat reservat (Kumlans naturreservat)
- Av riksintresse för naturvården (Område N66: Verkeån med dalgång)
- Av riksintresse för friluftslivet (Område L:F4, sträckan Åhus – Simrishamn med Stenshuvud – Verkeån)
- Av mycket högt naturvärde (klass 2) i länets Natur- och kulturvårdsprogram (Område 1c Julebodaåns dalgång: Julebodaån-Blåherremölla)
- Del av nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (område L6001: Drakamöllan-Äskebjär-Glimmeboda-Brösarp-Haväng)

Vad betyder Natura 2000?

Natura 2000-områdena ska bidra till att skyddsvärda naturtyper och arter får ett långsiktigt bevarande. Att en mark brukas på ett lämpligt sätt är i många fall en förutsättning för att skyddsvärda naturtyper och arter ska kunna bevaras. Bevarandeplanen ska peka ut naturvärdena för ett område och beskriva vad som krävs för att värdena långsiktigt ska finnas kvar.

NATURTYPER ENLIGT NATURA 2000

Områdets naturtyper (se tabell nedan samt bilaga 1) konstaterades vid fältbesök 2001-02.

Tabell 1. Möllegårdens naturtyper med arealer 2001-02, samt Natura 2000-koder inom parentes.

Naturtyp	Areal (ha)
Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven (2330)	0,9
Torra hedar (alla typer, 4030)	0,4
*Sandstäpp (6120)	0,2
Kalkgräsmarker (6210)	4,7
*Alluviala skogar som tidvis är översvämmade (91E0)	1,2
Totala arealen naturtyper	7,4
*= prioriterad naturtyp enligt Natura 2000	

BEVARANDESYFTE OCH BEVARANDEMÅL

Det övergripande bevarandesyftet är att upprätthålla ovan nämnda naturtyper i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

För Möllegården innebär detta följande bevarandemål:

Areal

- Habitaten (se tabell 1) utökar eller bibehåller sin areal
- Sandstäppen kan utökas på bekostnad av andra habitats areal.

Struktur och funktion

Generellt hävdade habitat (2330, 4030, 6120, 6210)

- Den hävdade marken ska i princip inte ha något träd- eller buskskikt.
- Hävden ska vara tillräcklig för att undvika negativ ansamling av förna och igenväxning.
- Negativa indikatorarter (hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, samt knylhavre) förekommer med <5% frekvens i provrutorna.

Sandstäpp (6120)

- I sandstäppen ska blåmonkar och rotfibbla förekomma med <5% frekvens i provrutorna.
- Mark pH och buffertförmåga ska vara tillräckligt hög för att tillåta etablering av de typiska sandstäppsarterna (buffertvärdet bör vara minst 5% CaCO₃, pH bör vara minst 7).
- Sandblottor ska finnas på minst 10 % av provrutornas yta (etableras i samband med uppföljningen).

Gräsmarkssanddyner (2330)

- Gräsmarkssanddynerna (2330) hävdas i nuvarande omfattning så att ingen negativ förnaansamling sker. Buskskiktet skall inte täcka mer än 10% av dess areal. Trädsiktets krontäckning skall inte täcka mer än 10% av arealen och endast utgöras av enstaka solitärträd och mindre grupper. Mått sätts för sandblottor och vedartad igenväxningsvegetation.

Torra hedar (4030)

- Den torra hedens (4030) buskskikt skall inte täcka mer än 10 % av dess areal.
- Trädsiktets krontäckning skall inte utgöra mer än 10 % för heden (4030) och skall endast utgöra av enstaka solitärträd och mindre grupper.

Alluviala skogar (91E0)

- Förekomsten av ihåliga och grova träd ska öka.
- Hydrologin ska vara ostörd (år 2030 är samtliga diken med avvattnande effekt igenlagda). För alluviala skogarna gäller att de ska översvämmas regelbundet och att vattendraget ska ha god status för vattenståndsvariationer enligt vattendirektivets bedömningsgrunder.
- Lövträdsandelen ska bibehållas eller öka.
- Relationen död/levande ved ska öka eller bibehållas och relation död ved/levande ved skall vara >1/5.

Typiska arter

- Artrikedomen och arttätheten av typiska och karaktäristiska arter i områdets befintliga habitat skall bevaras och utvecklas.
- Hotade eller sällsynta växt- och djurarter, som är knutna till habitatet, skall finnas i långsiktigt livskraftiga populationer (se bilaga 2).

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

BESKRIVNING

Områdesbeskrivning

Möllegården är till största delen betesmark på sandigt underlag. En klippalstrandskog ligger i områdets södra spets. Norr om skogsmarken finns en kulturbetesmark på f.d. åker. Området är den östra delen av ett tidigare sammanhängande gräsmarksområde med inslag av sandstäpp som omfattar Kumlan och Drakamöllan. Möllegården delas numera i två hälfter av en riksväg och avgränsas mot öster av Maglehem, västerut ansluter området till Kumlans naturreservat. Norr om området ligger kulturbetesmark och tallskogsplanteringar. Söder om ligger Möllegården samt Julebodaån. Restaureringsinsatser för att återskapa sandstäpp har genomförts i östra delen av området genom att plöja upp vissa delar för att få upp kalkrika sandlager till ytan. Avverkning av tallskog och uppbrytning av stubbar har gjorts i västra delen av området för att få direktanslutning mellan de öppna markerna på Kumlan och Möllegården.

Naturtyper

Sandstappen utgörs av mindre områden, företrädesvis på syd/sydväst vända delar av det kuperade området väster om riksvägen. Kalkgräsmarken, gräsmarkssanddynerna och de torra hedarna är välbetade och saknar i stort sett busk- och trädskikt. I kalkgräsmarken finns också inslag som tyder på övergångar mot sandstappsvegetation. Bl.a. hittas röksvampar som företrädesvis finns i sandstappsmiljöer.

I området hittas grådådra, hedblomster, tofsäxing, vårförgätmigej, sandtimotej, grusbräcka, vitknavel, backglim, vårvicker, backsippa, backtimjan och ärenpris.

Den alluviala skogen är inte närmare undersökt med avseende på struktur, funktion och typiska arter.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GYNNSAM BEVARANDESTATUS

Fortsatt hävd och ev restaureringsinsatser för att höja kalkhalten och pH-värdet i markytan.

Ett nära samarbete mellan berörda myndigheter och den som äger eller brukar en mark är en av de viktigaste förutsättningarna för att ett områdes värdefulla livsmiljöer och arter ska finnas kvar.

Ytterligare information om naturtyper och Natura 2000-arter i tabell 1 kan hämtas från Naturvårdsverkets art- och biotopvägledning under rubrikerna "Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus" och "Ekologiska krav". Se Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

RISK FÖR SKADA

De största riskerna för områdets naturtyper är:

- Igenväxning
- Användning av avmaskningsmedel med miljöpåverkan liknande den som avermectiner ger (skada på den dynglevande faunan).
- Tillskottsutfodring eller annan direkt/indirekt näringstillförsel till området.
- Luftföroreningar som antingen försurar de övre sandlagren eller övergöder med kvävetillförsel.
- Avverkning i den alluviala lövskogen
- Förändring av vattenregimen/hydrologin i Julebodaån

Ytterligare information om naturtyper och Natura 2000-arter i tabell 1 kan hämtas från Naturvårdsverkets art- och biotopvägledning under rubriken "Hotbild". Se Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

BEDÖMNING AV BEVARANDESTATUS 2001-02

Vid fältbesök konstaterades bevarandestatusen för områdets naturtyper (se tabell nedan).

Tabell 2. Bevarandestatus 2001-02 för områdets naturtyper och Natura 2000-arter.

Naturtyp	Bevarandestatus
Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven (2330)	Gott bevarande
Torra hedar (alla typer, 4030)	Gott bevarande
*Sandstäpp (6120)	Gott bevarande
Kalkgräsmarker (6210)	Gott bevarande
*Alluviala skogar som tidvis är översvämmade (91E0)	Gott bevarande
*=prioriterade naturtyper inom Natura 2000	

SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Markägare har rätt till ersättning om tillstånd inte kan ges och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Mer information finns i Naturvårdsverkets broschyr ”Natura 2000 Värdefull natur i Sverige” och på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

Skydd

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller de som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen. Mer information om regler, ansvar och ersättningar i samband med Natura 2000 finns i Naturvårdsverkets broschyr ”Natura 2000 Värdefull natur i Sverige” och på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

Området ingår i föreslagen utvidgning av Kumlans naturreservat.

Bevarandeåtgärder

Miljöersättning utgår för hävd av de hävdberoende delarna av området.

Restaureringsåtgärder

Ev. bör omröjning eller grävning genomföras för att föra upp kalkrika lager till ytan. Kombinerat med insådd av sandstäpparter från intilliggande arealer bör försökas för att få tillbaka sandstäppsvegetation inom en del av området.

Övrigt i enlighet med kommande skötselplan för reservatet.

Löpande skötsel

Beteshävd och röjning av igenväxningsvegetation i enlighet med kommande skötselplan för området.

Viktigt att tänka på

Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra.

När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsvårdstyrelsen kontaktas.

UPPFÖLJNING

1. Kontroll av naturtypernas struktur, funktion och typiska arter vart 6 år.
2. Sammanställning och utvärdering av skydd samt meddelade tillstånd mm.

ÖVRIGT

Bevarandeplanen gäller tills vidare. Bevarandeplanen kommer att revideras om ny kunskap ger anledning till det.

REFERENSER

- Artdatabankens Artfaktblad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
Artdatabanken information till Länsstyrelsen i Skåne län om rödlistade arter, GIS-skikt.
Hansson, Sven-Åke (2002). *Inventering av buksvampar i östra Skåne 2001*. Publicerad i Puggehatten 15 (1) 2002.
Länsstyrelsen i Kristianstads län (1996). *Från Bjäre till Österlen*.
Länsstyrelsen i Skåne län (2003), Information lagrad i Kartongen (GIS-skiktsgруппerna Miljö resp. Lantbruk)
Naturvårdsverket (2005). *Uppföljning av Natura 2000 i Sverige uppföljning av habitat och arter i Habitat-direktivet samt arter i Fågeldirektivet*. Rapport 5434.
Naturvårdsverket (2004). Listor över typiska arter i Habitatdirektivets bilaga 1 habitat.
Naturvårdsverket (2003). Art- och naturtypsvisa vägledning. Publicerade på <http://www.naturvardsverket.se/>.
Naturvårdsverket (1997), *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*.
Nordiska Ministerrådet (1999), *Markanvändning och vegetation i nordiska odlingslandskap*. TemaNord Miljö 1999:555.
Nordiska Ministerrådet (1998). *Vegetationstyper i Norden*. (ed. Lars Pålsson). TemaNord Miljö 1998:510. Nordiska Ministerrådets sekretariat.

Bilagor

1. Naturtyper enligt Natura 2000 (karta)
2. Rödlistade arter

Upprättad av Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare: Johan Niss
Senaste reviderad 2005-12-09 av Johan Niss.

Bilaga 2: Rödlistade arter Möllegården - äldre fynduppgifter (1960-1989) inom parentes.

HÄVDADE HABITAT	Hotkategori	Namn	Vetenskapligt namn
- Kärlväxter	CR	(Sandnörel)	<i>Minuartia viscosa</i> *
	NT	(Stor sandlilja)	<i>Anthericum liliago</i> *
	NT	Grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i> ****
	NT	Tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i> ****
	NT	Sandtimotej	<i>Phleum arenaria</i> ****
- Kräldjur	VU	Sandödra	<i>Lacerta agilis</i> **
- Insekter/fjärilar	VU	(Svartfläckig blåvinge)	<i>Maculinea arion</i> *
	NT	(Streckad hedspinnare)	<i>Spiris striata</i> *
- Insekter/skalbaggar	EN	Fyrfläckig dyngbagge	<i>Aphodius quadriguttatus</i> **
	VU	Hårdyngbagge	<i>Aphodius scrofa</i> **
	VU	Månhornsbagge	<i>Copris lunaris</i> **
	NT	Rakhorndyvel	<i>Onthophagus nuchicornis</i> **
	NT	Mindre hornnyvel	<i>Onthophagus similis</i> **
- Svampar	NT	Liten jordstjärna	<i>Geastrum minimum</i> ***
	NT	Dvärgjordstjärna	<i>Geastrum schmidelii</i> ***
	NT	Stjälkröksvamp	<i>Tulostoma brumale</i> ***
	EN	Fransig stjälkröksvamp	<i>Tulostoma fimbriatum</i> ***

CR - Akut hotad

EN - Starkt hotad

VU - Sårbar

NT - Missgynnad

*Tillägg till Natura 2000 databasen, Artdatabanken

** Tillägg till Natura 2000 databasen, Forshage 2003

*** Tillägg till Natura 2000 databasen, Sven-Åke Hansson 2002

**** Ängs- och betesmarksinventering, Anders Johansson 2004
2005-06-01 Johan Niss

